

Tien tips voor het retentierecht

Mr. H.C. van den Akker is gespecialiseerd in wegtransportaangelegenheden. Iedere maand belicht hij in Eigen Rijder een onderwerp dat van belang is voor eigen rijders. Deze maand: het retentierecht. De transportadvocaat is ook op Internet te vinden: www.transportadvocaat.com

Het woord retentierecht is afkomstig van het franse werkwoord *retenir*, wat terughouden betekent. Wanneer een vervoerder een beroep op het retentierecht doet met betrekking tot een lading goederen, betekent dat, dat hij die goederen mag vasthouden tot er aan een bepaalde voorwaarde is voldaan. Dat is bijvoorbeeld de betaling van de vracht of van de remboursprovisie. De vervoerder wordt geen eigenaar van de zaken en mag ze dus niet verkopen. Ook dient hij er goed voor te zorgen. Met het retentierecht moet zorgvuldig worden omgegaan. In lang niet alle gevallen mag het worden toegepast. Anderzijds is het vaak het enige effectieve drukmiddel voor een vervoerder om zonder procederen zijn opdrachtgever te bewegen de vracht te betalen. Wanneer de vervoerder het retentierecht wil toepassen dient hij zich steeds een aantal vragen te stellen. Hieronder zal worden aangegeven wanneer het retentierecht wel en wanneer niet mag worden toegepast.

Schriftelijke vervoersopdracht

Reeds bij de ontvangst van de vervoersopdracht is het opletten geboden. Van groot belang is, dat in een eventuele latere juridische procedure zoveel mogelijk kan worden bewezen met betrekking tot het transport, waarop het retentierecht wordt toegepast.

Tip 1: Vraag altijd om een duidelijke schriftelijke vervoersopdracht (bijvoorbeeld per fax), zeker wanneer de vervoerder zelf de vrachtbrief opstelt.

Nationaal of internationaal

Van belang is de vraag of er sprake is van internationaal of nationaal transport en welke wetgeving en voorwaarden van toepassing zijn op het transport.

Bij internationaal vervoer is het CMR-verdrag van toepassing, op enkele uitzonderingen na. Aangezien het CMR-verdrag zelf geen betalingsvoorwaarden kent, zoals het retentierecht, kan daarom in aanvulling op het CMR het wettelijk retentierecht van boek 8 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing zijn (artikel 8: 1131 BW). Retentierecht kan beter niet toegepast worden op zaken die zich op dat moment in het buitenland bevinden, omdat het risico groot is, dat minder bekende buitenlandse wetgeving het retentierecht niet zal erkennen.

Bij nationaal vervoer in Nederland kunnen partijen overeen komen, dat de AVC 1983 van toepassing zijn in aanvulling op de wettelijke regeling in Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek. In een groeiend aantal landen wordt echter het CMR of daarmee vergelijkbare bepalingen wettelijk van ook toepassing verklaard op het binnenlands vervoer.

Tip 2: Pas als vervoerder het retentierecht alleen in Nederland toe.

Wie is de opdrachtgever?

Eigen rijders werken doorgaans voor vier verschillende soorten opdrachtgevers:

1. soms direct voor een verlader, wiens goederen na productie of handel zijn verkocht en nu vervoerd moeten worden naar de koper;
2. een ontvanger, bijvoorbeeld de koper die goederen 'af fabriek' heeft gekocht en dus zelf het vervoer moet regelen naar zijn eigen locatie;
3. een andere bijvoorbeeld 'grotere' vervoerder die een deel van de aangenomen transporten uitbesteedt (ondervoer) aan een eigen rijder;
4. een expediteur of bevrachtingskantoor, die op de een of andere wijze als intermediair optreden.

Zorg als vervoerder ook zelf voor duidelijkheid met wie u denkt te maken te hebben.

Tip 3: Bevestig de opdracht ook altijd schriftelijk.

Voor de toepassing van het retentierecht is het van belang te weten wie de opdrachtgever is, omdat de vervoerder er vanuit moet kunnen gaan, dat de opdrachtgever gerechtigd is om de goederen ten vervoer aan te bieden. Het retentierecht kan in dat geval namelijk door de vervoerder ook worden ingeroepen tegen de eigenaar van de goederen wanneer deze onmiddellijk afgifte verlangt. Voorts is het van belang of de opdrachtgever ook als afzender staat vermeld op de vrachtbrief. In het vervoerrecht wordt immers de op de vrachtbrief vermelde afzender gezien als degene die opdracht heeft gegeven tot het vervoer en dus de vracht moet betalen.

Tip 4: Zorg dat degene die de vracht moet betalen op de vrachtbrief in het vak van de afzender wordt vermeld.

Doet de expediteur wat hij zegt, dat hij doet?

Het komt nog al eens voor, dat een expediteur echt als expediteur, dus als tussenpersoon optreedt. Hij brengt

van de eigen rijder

slechts de opdrachtgever en de vervoerder bij elkaar. In de vrachtbrief wordt dan de opdrachtgever als afzender vermeld. De vervoerder krijgt echter zijn opdrachten via de expediteur. Heeft de vervoerder dan nog geld van de expediteur tegoed in verband met opdrachten uit het verleden, dan kan de vervoerder daarvoor toch geen retentierecht toepassen, omdat de expediteur geen partij is bij de vervoersovereenkomst.

Tip 5: Laat de expediteur altijd duidelijk aangeven of hij optreedt als expediteur of als vervoerder.

De expediteur kan ook optreden als vervoerder. Hij neemt het vervoer zelf aan en besteedt het vervolgens weer aan een ondervoerder uit. De vervoerder moet er dan op toezien, dat de expediteur ook wordt vermeld als afzender in de vrachtbrief, want dan is ook toepassing van het retentierecht mogelijk. Een zelfde situatie doet zich voor wanneer de eigen rijder vervoer verricht voor een groter of ander transportbedrijf. Vaak wordt ten onrechte het afluadadres op de vrachtbrief als afzender vermeld. Indien dat adres niet verantwoordelijk is voor de vrachtbetaling is die vermelding niet zinvol en zelfs nadelig voor de vervoerder, omdat hij niet aan de hand van de vrachtbrief kan aantonen wie de vracht moet betalen.

Tip 6: Zie er op toe, dat de juiste persoon wordt ingevuld als afzender op de vrachtbrief.

Valt een trailer ook onder het retentierecht?

Een andere situatie bij het retentierecht doet zich voor, wanneer een eigen rijder vervoer aanneemt met alleen een trekker. De opdrachtgever, stelt een trailer met lading ten vervoer ter beschikking. In de rechtspraak is al eens vastgelegd, dat de vervoerder, de eigen rijder in dit geval, geen retentierecht mag toepassen op de trailer (maar wel op de inhoud als lading), wanneer deze trailer geleased is. De vervoerder mag er niet vanuit gaan dat de trailer eigendom is van zijn opdrachtgever. De leasemaatschappij heeft in zo'n situatie een sterker recht op afgifte. De vervoerder zal snel de trailer moeten lossen om deze nog op tijd leeg te kunnen afgeven voordat hij daartoe door middel van een kort geding zou worden gedwongen.

Tip 7: Wees voorzichtig met het toepassen van retentierecht op trailers, die mogelijk eigendom zijn van een leasemaatschappij.

Mag geld ook worden vastgehouden?

Wat nog al eens over het hoofd wordt gezien is, dat het retentierecht niet alleen kan worden uitgeoefend met betrekking tot de lading, maar ook met betrekking tot documenten en geld. In sommige betalingsvoorwaarden wordt geld wel apart genoemd, maar juridisch kan geld ook onder het begrip zaken worden gerangschikt. De AVC 1983 spreekt in artikel 18 van zaken en documenten, die de vervoerder in verband met de vervoersovereenkomst onder zich heeft. Dit is van

belang bij het vervoer onder rembours.

De vervoerder kan de ontvangen rembursements onder zich houden, wanneer de vracht niet wordt betaald of er nog facturen openstaan uit voorgaande vervoersovereenkomsten voor dezelfde opdrachtgever.

Tip 8: Pas zo nodig retentierecht toe op vrachtbrieven of andere documenten of op remboursen die nog moeten worden afgedragen.

Opdrachtgever failliet?

Voorts mag het retentierecht alleen worden toegepast indien dat te goeder trouw gebeurt. Een vervoerder is niet meer te goeder trouw, wanneer hij weet dat zijn opdrachtgever niet meer zal of kan betalen. De opdrachtgever is bijvoorbeeld failliet of er is surseance van betaling aan hem is verleend en die vervoerder neemt met die wetenschap alsnog een transportopdracht aan. Het retentierecht kan dus alleen worden toegepast, wanneer na het accepteren van de vervoersopdracht en na in ontvangstneming van de lading er bij de vervoerder op de een of andere wijze een gerechtvaardigd vermoeden is ontstaan, dat de vracht van dat transport zeer waarschijnlijk niet betaald zal worden, of wanneer de vervoerder bewijst, dat hij van de slechte financiële situatie niets wist of kon weten.

Vervangende zekerheid

Heeft de vervoerder eenmaal het retentierecht toegepast en blijft de vrachtbetaling uit, dan ontstaan er vaak van de zijde van de belanghebbende dreigementen met een kort geding tot afgifte en/of onderhandeling over voorwaarden tot snelle afgifte van de zaken. Het kan op grond van de redelijkheid en billijkheid noodzakelijk zijn om toch tot afgifte van de zaken over te gaan, wanneer er anders te grote schade zou ontstaan bij de belanghebbende. De vervoerder heeft in dat geval de mogelijkheid een vervangende zekerheid te verlangen, bij voorkeur in de vorm van een harde bankgarantie of storting van het betwiste deel van de vordering bij een onafhankelijke derde. Voordat dit stadium echter aanbreekt is het echter verstandig om zich van juridische begeleiding te voorzien.

Tip 9: verlang altijd een vervangende zekerheid, wanneer afgifte moet plaatsvinden en het geschil nog niet is opgelost.

Verjaring: 1 jaar

Daarna zullen partijen er alsnog uit moeten komen, anders resteert de gang naar de rechter. Let daarbij op de verjaringstermijnen van doorgaans 1 jaar, waarbinnen dat moet gebeuren. Tegenwoordig is het mogelijk om voor niet al te ingewikkelde zaken de vordering te incasseren door middel van een zogenaamde versneld regime procedure bij de rechtbank.

Tip 10: Pas op de verjaringstermijn van 1 jaar. •

